

AREI- en andere keuringen: watch your language!

1. Inleiding

In de zonnepanelenwereld dienen professionele keurders een gelijkvormigheidskeuring door te voeren, de zgn. AREI-keuring¹. Iedere eigenaar van zonnepanelen heeft zo'n keurder bij zich thuis langsgeschied kort na de installatie van diens panelen. Dit alles is logisch, om na te gaan of enerzijds de installatie veilig is (intern) en anderzijds of deze op het openbaar net kan aangesloten worden (extern). Er werd indertijd beslist om deze taak aan erkende keuringsorganisaties exclusief toe te kennen, met daarbij strenge verplichtingen: ondermeer dient de technisch verantwoordelijke ingenieur te zijn.

2. Probleem

Nu komt het probleem: een AREI-keuring wordt namelijk ook gebruikt door de overheidsinstanties die groenestroomcertificaten toekennen. Het hebben van de keuring is een voorwaarde tot toekenning, maar daarbovenop is het ook de *datum* van de "volledige" en onvoorwaardelijke AREI-keuring die de hoogte van de minimumsteun (waarde van de groenestroomcertificaat) bepaalt. Vooral tussen 2010 en 2012 was dit cruciaal, aangezien de steun toen periodiek daalde (450-350-330-210... EUR/certificaat). Er werd dus een extra belang en waarde gecreëerd aan het keuringsrapport: niet alleen een keuring, maar evenzeer het groen licht voor certificaten. De snel-snel invulling van de AREI-keuring om nog veel steun te krijgen leidde echter tot veel wantoestanden, zowel bij keurders, eigenaars als bij de toezichthoudende instanties.

Maar wat bleek ook na een sedert 2019 meer opgedreven controle? Op de AREI-keuringen stond vaak dat de keuring volledig en conform is (ik citeer: "*Besluit: de installatie is conform*" of "*De installatie voldoet aan de hierboven vermelde voorschriften.*"), terwijl de keurder daarbij *en passant* nog opmerkingen gaf waaruit achteraf blijkt dat de installatie niet conform is. De klant is technisch niet geschoold en begrijpt er toch niks van, maar gaat vooral uit van het professionalisme van de erkende keurder die zwart op wit schrijft dat alles in orde is...Niet dus.

Ook bleken vele keuringen gewoonweg niet correct, slordig of vermelden deze zelfs op hun zgn. volledige keuring dat ze niet alles hebben gecontroleerd.

3. Gevolgen

Het lijkt allemaal een detail maar kent grote gevolgen door die link met het certificatenstelsel: de PV-eigenaar krijgt een zagezegd conforme keuring, dient dit in bij de overheid en ontvangt certificaten. Na controle jaren na datum blijkt echter de AREI-keuring gebrekkig en verliest de rechthebbende quasi volledig diens recht op certificaten. Een ramp voor velen, kleine investeerders, ondernemingen of zelfstandigen. Een kleine installatie van pakweg 60 kWp kan al gauw enkele honderdduizenden EUR aan certificaten opleveren (die u dus plotsklaps moet terugbetalen!). Menig rechtszaak wordt aangespannen, iedereen wordt betrokken maar vaak blijft de PV-eigenaar en investeerder verweesd en berooid achter.

Een recent arrest van het Hof van Cassatie (13 september 2024)² verduidelijkt de betekenis van "volledig" nog wat verder: "[...]volgt dat, *alvorens een elektrische laagspanningsinstallatie in gebruik kan worden genomen, deze installatie in zijn geheel, zijnde de machines, toestellen en leidingen samen, waaronder zowel het AC-gedeelte als het DC-gedeelte van de installatie, aan een*

¹ AREI is het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties, een federaal vastgelegde set van drie boeken inzake installaties op laagspanning en op zeer lage spanning, installaties op hoogspanning en installaties voor transmissie en distributie van elektrische energie.

² Hof van Cassatie - nr C.23.0302.N dd. 13 september 2024. Zie voor andere rechtspraak ook bv. Raad van State – Arrest CRICO nr. 259.632 van 25 april 2024, Raad van State - Arrest COLPAERT nr. 256.713 van 8 juni 2023. Zie tevens Ondernemingsrechtbank Antwerpen, afdeling Hasselt, 5 november 2018, *MER* afl. 4 2018, 285-292.

gelijkvormigheidsonderzoek moet worden onderworpen, hetgeen vereist dat de installatie in zijn geheel is geplaatst en de verscheidende onderdelen ervan aan elkaar aangesloten zijn."

Dit betekent dat voor een volledige AREI-keuring zowel het AC- als het DC-gedeelte gekeurd moet zijn. VREG heeft deze voorwaarde altijd uitdrukkelijk en tijdig benadrukt in haar Mededeling 2009-4, wat de redenering van het Hof logisch maakt.

Echter, andere vereisten in het keuringsverslag zijn vaak minder duidelijk. Wie moet bij gebreken hiervoor opdraaien? Helaas zijn het de - vaak - legitieme steungerechtigden (ik heb het voor alle duidelijkheid niet over de duidelijke eigenaars-fraudeurs die samenwerken met fraudeurs-keurders) die de dupe worden van deze controles en mogelijke terugvorderingen na vaststelling jaren na datum dat er toch iets kleins of groots schort aan de keuring.

4. Boodschap

Het punt hier is: het is van cruciaal belang dat ook de verantwoordelijkheden van installateurs, erkende keurders én de steunverlenende instanties gelijkwaardig worden gewogen in de afweging van wie waarvoor moet opdraaien, en niet alleen van de steungerechtigde. Men mag van een keurder en van een overheid weldegelijk veel verwachten.

En deze discussie geldt niet alleen voor de PV-markt (waar de toekenning van certificaten toch bijna verdwenen is voor nieuwe projecten), maar is eveneens relevant voor andere technologieën (biomassa, WKK,...) die nog steeds via keuringen certificaten kunnen krijgen.

- ⇒ De boodschap aan de keurder: wees dus bewust wat u aan het doen bent, optimaliseer uw rapport, bespreek bij twijfel, train uw personeel, kom samen met de andere erkende keurders om 1 model per toepassing te maken, leg voor en laat uw model goedkeuren door de overheidsinstantie. Maar zeg vooral niet dat een installatie conform is als die niet conform is.
- ⇒ De boodschap aan de overheidsinstantie (voor de certificaten is dit, afhankelijk van dossier: VREG/netbeheerder/VEKA): zorg dat jullie controles naar volledigheid en conformiteit in het begin gebeuren, en niet jaren later, dit om drama's te vermijden. AI-tools om dergelijke standaardformulieren na te gaan in een eerste screening bestaan vandaag al op de markt. Zorg ook voor de juiste controle van de keurders en leg bindende, periodiek te updaten modellen op.

Laten we hopen dat de vele rechtszaken over slechte keuringen en de onduidelijkheid rondom de regels uit deze periode snel tot het verleden behoren. Weet de keurder nu perfect wat wel en niet mag in diens AREI-keuring? Hopelijk wel.

Wouter Vanderpe

Partner, Energy & Utilities, advocatenkantoor Fieldfisher

Vrij wetenschappelijk medewerker, KU Leuven (Instituut voor Milieu- en Energierecht)